DOMA BEZPEČNĚ

Česká asociace hasičských důstojníků

2008

HASIČSKÁ VZÁJEMNÁ POJIŠŤOVNA, A.S.

Pro dobré pojištění nemusíte chodit daleko

Pojištění občanů:

- pojištění staveb
- pojištění domácností
- pojištění odpovědnosti
- havarijní pojištění
- povinné ručení
- úrazové pojištění
- životní pojištění

Dále nabízíme:

- pojištění nevýrobních organizací (bytových družstev, škol, nadací, kostelů apod.)
- Pojištění podnikatelů
- Pojištění zemědělců

Možnost slev:

- pro dobrovolné hasiče
- pro členy Českého rybářského svazu
- pro členy OS pracovníků zemědělství
- pro členy Federace strojvůdců

Jistota,
které důvěřoval
už váš děda

www.hvp.cz

Demo mode

DOMA BEZPEČNĚ

Česká asociace hasičských důstojníků 2008

Mgr. Ljubica Rážová
Ing. Zdeněk Ráž

OBSAH:

ÚVODNÍ SLOVO AUTORŮ 4

JAK NA TO 6

ČÁST A: PRÁVA A POVINNOSTI 7

1. Základní vymezení odpovědnosti v oblasti požární bezpečnosti 7
1.1. Povinnosti fyzických osob 7
1.2. Vlastník objektu 7
1.3. Členění provozovaných činností 8
1.4. Povinnosti právnických a fyzických podnikajících osob 9
1.5. Dodavatelsky prováděné činnosti 10

2. Prohlídky, kontroly, revize 10
2.1. Kontrola 11
2.2. Požární kontrola 11
2.3. Preventivní požární prohlídka 11
2.4. Prohlídka 11
2.5. Kontrola technických a technologických zařízení 12
2.6. Revize 12

3. Dokumentace požární ochrany 13

ČÁST B: STAVEBNĚ TECHNICKÉ PODMÍNKY POŽÁRNÍ BEZPEČNOSTI BYTOVÝCH DOMŮ 14

1. Obecné požadavky na výstavbu 14
1.1. Požadavky z hlediska zajištění požární bezpečnosti 14
1.2. Základní předpoklady zajištění požární bezpečnosti objektů pro bydlení 15
1.3. Výstavba, rekonstrukce, stavební úpravy, udržovací práce 18

2. Zásady požární bezpečnosti vybraných částí staveb 19
2.1. Chodby, schodiště, odpočívadla 19
2.2. Instalační šachty, světlíky 20
2.3. Elektrorozvody 21
2.4. Zateplování, výměna oken, požární pásy, meziokenní vložky 21
2.5. Balkony, lodžie 21
2.6. Sklepy, sklepní kóje, komory 21
2.7. Půdní nástavby a vestavby 22
2.8. Střechy, komíny a kouřovody 22

Část C: UŽÍVÁNÍ 24

1. Věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení 24
1.1. Elektrická požární signalizace (EPS) 24
1.2. Autonomní detekce a signalizace 24
1.3. Stabilní nebo polostabilní samočinné hasicí zařízení 25
1.4. Evakuační výtah 25
1.6. Požární dveře a uzávěry otvorů 26
1.7. Zařízení pro zásobování vodou 26
1.8. Bezpečnostní tabulky a značky 26

2. Hasicí přístroje 27

3. Nejčastější místa vzniku a činnosti, které jsou příčinou požárů 28
3.1. Tepelné spotřebiče v domácnosti 29
3.2. Kuchyně 31
3.3. Svítidla 31

3.4. Rozmrazování potrubí, chladničky, mrazničky 32
3.5. Vánoční a jiné svátky, pyrotechnika 33
3.6. Svíčky, otevřený oheň 33
3.7. Kutilství, úpravy bytu 33

4. Několik rad „požární první pomoci“ 35

5. Závěrečná doporučení 35
5.1. Vybavovat příbytky 35
5.2. Co udělat, když budete na delší dobu opouštět byt? 36
5.3. Jak se zachovat, hoří-li u Vás doma 36

SEZNAM ZÁKLADNÍCH SOUVISEJÍCÍCH PRÁVNÍCH A TECHNICKÝCH PŘEDPISŮ 37

POUŽITÉ ZKRATKY 37

ÚVODNÍ SLOVO AUTORŮ

Vážení čtenáři,

požární bezpečnost objektů pro bydlení a ubytování představuje početně největší samostatnou oblast požární ochrany a dotýká se prakticky nás všech. Také požáry bytového fondu jsou z hlediska statistického sledování dlouhodobě na prvních místech jak z hlediska četnosti, tak často i počtu zraněných či usmrcených osob. U každého osmého bytového požáru jsou evidovány následky na zdraví nebo přímo úmrtí osob.

Často si myslíme, že „u nás hořet nebude“. To se však může stát noční můrou těch, kteří z tohoto předpokladu při stavbě a užívání objektu vycházeli a nevěnovali dostatečnou pozornost zásadám a podmínkám požární bezpečnosti, které jsou stanoveny právními předpisy a technickými normami.

Zároveň je velmi obtížné zvládnout už jen samotné odborné názvosloví, chápat význam jednotlivých pojmů a jejich vzájemné vazby. Požární bezpečnost je v současné době složitým mezivědním oborem a příprava specialistů, kteří působí v této oblasti, vyžaduje náročnou školskou přípravu, praxi a další celoživotní vzdělávání.

Tato publikace je určena pro širokou veřejnost, které má napomoci orientovat se ve spleti právních a technických předpisů. Snahou bylo srozumitelně a stručně upozornit na možná rizika a nebezpečí spojená s „bydlením“ a nejčastější chyby, kterých se všichni občas dopouštíme, byť v dobré víře nebo z neznalosti, ale mohou mít tragické důsledky. Česká asociace hasičských důstojníků ve spolupráci s Ministerstvem vnitra - generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR chce takto přispět k tomu, aby náš domov byl nejen moderním, komfortním a útulným místem, ale také místem pro klidný a bezpečný život.

Autoři: Mgr. Ljubica Rážová, Ing. Zdeněk Ráž

Odborní lektoři: Ing. Zdena Gabčanová, Ing. Jiří Pokorný PhD.,Ing. Břetislav Janošek

Požáry bytů v bytových domech a záchrana osob

JAK NA TO

Naším cílem není připravit odborníky v požární ochraně, ale napomoci občanům orientovat se v této složité problematice a pochopit její smysl.

Pokud potřebujete podchytit všechny souvislosti dílčích textů požární bezpečnosti, je potřeba pracovat s plným zněním jednotlivých právních a technických předpisů. Soupis těch základních a nejdůležitějších souvisejících, ve kterých jsou též definice odborných pojmů, je uveden v seznamu použité literatury a zkráceně v odkazech v poznámkách pod čarou. Pokud si nevíte rady, doporučujeme konzultovat problém s osobami odborně způsobilými pro jednotlivé oblasti PO nebo s místně příslušným hasičským záchranným sborem.

Více než polovina požárů bytového domovního fondu vzniká přímo v bytech a necelá jedna sedmina pak ve sklepních prostorách a dalších nebytových částech domů. Příčinami těchto neštěstí a velkých materiálních škod je nejčastěji ***nevyhovující technický stav a nedodržovaní pravidel bezpečného užívání.***

Smutná čísla statistik by měla být varováním před zanedbáváním požární ochrany v našich domovech. Jsou důsledkem podceňování možných rizik, ale především nedostatečné preventivní péče. Chceme upozornit, že protipožární prevence je ve své podstatě součástí našeho každodenního života a každý občan má v jejím rámci své specifické postavení a z toho vyplývající práva a povinnosti.

S ohledem na nejčastější příčiny požárů a pro zjednodušení orientace a práce s touto publikací je potřeba nejprve určit Vaše právní postavení, ve vazbě na právní vztah k bytu nebo bytovému objektu, podnikatelskou aktivitu nebo stavební činnost, kterou hodláte provádět. Pro každou oblast jsou pak specifikovány požadavky zajištění požární bezpečnosti.

Publikace je rozdělena do bloků:

- **Část A: Práva a povinnosti**
- **Část B: Stavebně technické podmínky požární bezpečnosti bytových domů**
- **Část C: Užívání**

V závěru jsou uvedeny nejčastější závady, se kterými se v běžném životě setkáváme a rady pro běžné uživatele bytového fondu.

Za Českou asociaci hasičských důstojníků a všechny hasiče přejeme Vám i sobě, aby tato publikace pomáhala požární prevenci, tedy předcházení požárům.

Část A: PRÁVA A POVINNOSTI

1. Základní vymezení odpovědnosti v oblasti požární bezpečnosti

Celkové množství vzniklých požárů je do značné míry ovlivněno působením lidského faktoru a úzce souvisí zejména s obecně nízkou mírou právního vědomí. Převážná většina závad zjištěných při výkonu státního požárního dozoru vyplývá z neznalosti povinností. Proto je potřeba nejprve si uvědomit, v jaké „pozici" - právním postavení - se nacházíte. Od toho se odvíjí jak Vaše práva, tak především povinnosti z hlediska požární ochrany.

Není výjimkou, že jste v pozici více rolí: např. vlastník bytu (nebo družstevník) může být zároveň statutárním orgánem sdružení vlastníků bytových jednotek (družstva) a dále může být také podnikající fyzickou osobou, která má sídlo v bytě nebo nebytovém prostoru bytového objektu. Společenství vlastníků, bytové družstvo nebo fyzická osoba má povinnosti majitele objektu, může části pronajímat k bydlení, garážování vozidel nebo k různé podnikatelské činnosti. Jednotlivé povinnosti je proto potřeba identifikovat z hlediska konkrétní odpovědné osoby a prostoru (bytu, nebytového prostoru v bytovém domě apod.), ke kterému se vztahuje. A následně zajistit jejich komplexní a koordinované plnění, aby nedocházelo k protichůdným krokům a opatřením.

1.1. Povinnosti fyzických osob

Fyzická osoba (např. vlastník bytu či rodinného domu, chaty, garáže, družstevník, nájemník, uživatel bytových a nebytových prostor bytového domu) je především povinna:[1]

- počínat si tak, aby nedocházelo ke vzniku požáru, zejména při používání tepelných elektrických, plynových a jiných spotřebičů a komínů, při skladování hořlavých nebo požárně nebezpečných látek, manipulaci s nimi nebo s otevřeným ohněm či jiným zdrojem zapálení;
- zajistit přístup k rozvodným zařízením elektrické energie a uzávěrům plynu, vody, topení;
- plnit příkazy a dodržovat zákazy týkající se požární ochrany na označených místech; týká se i zákazů a povinností stanovených interními předpisy (např. stanovami, domovním řádem, smlouvou). Kontrola a vymahatelnost jejich plnění přísluší orgánu, který je vydal;
- obstarat požárně bezpečnostní zařízení a věcné prostředky požární ochrany v potřebném rozsahu; udržovat je v provozuschopném stavu a zajistit k nim přístup a vytvářet podmínky pro zdolání požáru a záchranné práce;
- dbát na to, aby osoby, které nemohou posoudit následky svého jednání, nad kterými vykonává dohled, nezpůsobily požár;
- dodržovat podmínky a návody vztahující se k požární bezpečnosti výrobků nebo činností;
- oznámit bez odkladu příslušnému hasičskému záchrannému sboru každý požár vzniklý v prostorách, které užívá nebo při činnostech, které vykonává.

Pokud fyzická osoba je vlastníkem činžovního domu nebo v prostorách bytových domů či přímo v bytě provozuje jakoukoliv podnikatelskou nebo živnostenskou činnost, musí k těmto základním povinnostem zajistit plnění také příslušných dalších povinností - podle míry požárního nebezpečí, které touto činností vzniká.[2]

1.2. Vlastník objektu

Majitel – vlastník stavby je povinen mj.:

- Stavební objekt a všechny jeho součásti řádně udržovat k účelu, ke kterému byl zkolaudován, po celou dobu jeho životnosti.
- Vést dokumentaci skutečného provedení stavby, uchovávat ji po celou dobu jejího užívání; při změně vlastnictví ji odevzdat novému nabyvateli a při odstranění stavby stavebnímu úřadu.[3] V případech, kdy dokumentace stavby nebyla vůbec pořízena, nedochovala se nebo není

[1] § 7,§ 17, § 18, § 19 zákona o PO
[2] § 4 zákona o PO
[3] § 125 stavebního zákona

v náležitém stavu, je vlastník povinen pořídit alespoň zjednodušenou dokumentaci – pasport stavby.

- Zodpovídá za dodržování povinností na úseku požární ochrany ve všech společně užívaných prostorách a částech bytového domu.[4] Má právo koordinovat, organizovat a řídit zajištění požární ochrany u všech subjektů, které stavbu s jeho souhlasem užívají. Při provozování bytového domu lze odpovědnost za plnění některých úkolů na úseku požární ochrany zapracovat do vlastních vnitřních dokumentů, např. stanov, domovního řádu, smluv o nájmu a podnájmu apod.

V postavení vlastníků bytů, bytových a rodinných domů jsou nejčastěji:

Obce, městské části apod. (tzv. obecní byty). Vlastník je v postavení právnické osoby a musí mít určenou osobu statutárního zástupce.

Fyzické osoby (restituenti, majitelé rodinných domů, apod.) – odpovědnou osobou je konkrétní fyzická osoba. V případě vlastnictví (spoluvlastnictví) bytových domů, které dále pronajímá, se z hlediska povinností na úseku požární ochrany stává podnikající fyzickou osobou s povinnostmi dle příslušné kategorie činnosti. Spoluvlastníci plní úkoly a zodpovídají za požární ochranu společně a nerozdílně.

Družstevní vlastnictví a provozování bytového fondu: odpovědnou právnickou osobou je družstvo, za plnění povinností na úseku požární ochrany odpovídá statutární orgán, ve smyslu obchodního zákoníku představenstvo družstva.

Společenství vlastníků jednotek: odpovědnou právnickou osobou je společenství vlastníků, za plnění povinností na úseku požární ochrany odpovídá statutární orgán, kterým je ve smyslu občanského zákoníku a zvláštního zákona výbor společenství vlastníků jednotek nebo pověřený vlastník.

Povinnosti vlastníka nelze přenášet na správce objektu!

Správa domu je smluvní vztah mezi majitelem a podnikající osobou (jednotlivcem nebo firmou), v rámci které většinou majitel na správci požaduje i zabezpečování některých úkonů z hlediska požární ochrany (např. zajištění kontrol, revizí, prohlídek, dohledu, úklidu, vedení dokumentace, apod.). V rámci těchto smluvních vztahů odpovídá správce majiteli (za kvalitu, obsah, rozsah, lhůty apod.)[5], nenese však jeho právní zodpovědnost za plnění povinností na úseku požární ochrany.

Často se zapomíná, že z pohledu zákona o požární ochraně je také správce podnikající osobou. Tudíž musí zajišťovat své povinnosti, dle charakteru své činnosti a požárního nebezpečí z ní vyplývajícího (např. školit své zaměstnance, vybavovat své prostory hasicími přístroji apod.).

1.3. Členění provozovaných činností

Abychom zachovali přehlednost a logickou posloupnost provázanosti všech povinností na úseku požární ochrany, je nyní nutné objasnit pojem „provozování činností**“.**

Provozovatelem činnosti ve smyslu zákona o PO (**činností je i pronájem bytových a nebytových prostor, provozování živnostenské či jiné podnikatelské činnosti v bytových a nebytových částech objektu, správa objektu)** je zpravidla právnická osoba (bytové družstvo, společenství vlastníků, právnická osoba), která má statutárního zástupce, nebo podnikající fyzická osoba (vlastník nebo provozovatel na základě smlouvy). Podle míry požárního nebezpečí konkrétní provozované činnosti se člení do kategorií[6]

- bez zvýšeného požárního nebezpečí: bytové objekty do 15ti nadzemních podlaží; nebytové prostory s nahodilým požárním zatížením do 120 kg/m^2;

[4] § 2 zákona o PO

[5] řídí se dle příslušného zákona (občanský nebo obchodní zákoník), v jehož režimu byla smlouva uzavřena;

[6] § 4 zákona o PO

POZOR! Podzemní hromadné garáže, které mohou v těchto domech být, již vykazují charakteristiku zvýšeného požárního nebezpečí.[7]

- se zvýšeným požárním nebezpečím: podzemní prostory bytových domů určené pro poskytování služeb nebo obchod s požárním zatížením 15 kg/m^2 a vyšším, ve kterých se může současně vyskytovat 7 a více osob; stavby určené kolaudačním rozhodnutím pro osoby se sníženou schopností pohybu a orientace; bytové objekty, ve kterých jsou složité podmínky pro zásah; dále všechny podnikatelské aktivity provozované ve vymezených částech bytových objektů, které naplňují konkrétní ustanovení § 4 odst. 2 zákona o PO.
- s vysokým požárním nebezpečím: bytové domy i samostatné bytové jednotky v budovách o 15ti a více nadzemních podlažích nebo o výšce větší než 45 m a všechny činnosti, které jinak nevykazují charakteristiky vysokého požárního nebezpečí, ale jsou v těchto objektech provozovány!

Dle míry požárního nebezpečí, která provozováním činnosti vzniká, respektive začlenění činnosti v souladu s požadavky zákona o PO, jsou odvozeny následující povinnosti provozovatelů těchto činností.

Právem vlastníků objektů je plnění těchto povinností koordinovat! Nejvhodnější formou je zakotvit konkrétní povinnosti do nájemních smluv, interních aktů a právně závazných dokumentů (stanov apod.).

1.4. Povinnosti právnických a fyzických podnikajících osob

Každý provozovatel činnosti při plnění povinností vychází z projektové dokumentace stavby schválené stavebním úřadem, podle které byla stavba nebo její část postavena a zkolaudována, podmínky stanovené v této dokumentaci musí dodržovat!

Všichni „provozovatelé“ jsou povinni umožnit orgánu státního požárního dozoru provedení kontroly plnění povinností na úseku požární ochrany, poskytovat mu požadované doklady, dokumentaci a informace vztahující se k zabezpečování požární ochrany.

Základní povinnosti na úseku požární ochrany (tedy i pro provozovatele činností bez zvýšeného požárního nebezpečí[8]) jsou:

- udržovat trvale volně průchodné komunikační prostory (chodby, schodiště apod.), které jsou součástí únikových cest, označovat nouzové (únikové) východy, evakuační výtahy a směry úniku; příjezdové komunikace a nástupní plochy;
- dodržovat technické podmínky a návody;
- kontrolovat provozuschopnost požárně bezpečnostních zařízení a přenosných hasicích přístrojů stanoveným způsobem a ve stanovených lhůtách;
- označovat a udržovat volně přístupné hlavní uzávěry vody, plynu a elektrické energie; zajistit přístupnost a označovat pracoviště popř. ruční ovládání požárně bezpečnostních zařízení bezpečnostními značkami, příkazy, zákazy a pokyny ve vztahu k požární ochraně;
- bezodkladně oznamovat každý požár vzniklý při činnostech, které provozují nebo v prostorách, které vlastní nebo užívají, a to i v případě, že ho sami uhasili.

Provozovatel činnosti se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím[9] je povinen mj.:

- stanovit organizaci zabezpečení PO s ohledem na provozované činnosti;

[7] § 18 vyhlášky o požární prevenci
[8] § 5 zákona o PO
[9] § 6 , § 6a zákona o PO

- zajišťovat údržbu, kontroly a opravy technických a technologických zařízení dle stanovených podmínek a lhůt;
- stanovit požadavky na odbornou kvalifikaci osob pověřených obsluhou, kontrolou, údržbou a opravami technických a technologických zařízení;
- zabezpečit provádění prací, které by mohly vést ke vzniku požáru, pouze osobami s příslušnou kvalifikací;
- zpracovat dokumentaci požární ochrany;
- školit zaměstnance a případně veřejnost, („školení o požární ochraně“ pro veřejnost se provádí v nezbytném rozsahu a způsobem stanoveným provozovatelem činností v dokumentaci požární ochrany u činností se zvýšeným a vysokým požárním nebezpečím);

Pokud je v domě více provozovatelů, odpovídá každý samostatně za požární bezpečnost v rámci své činnosti a ve společných prostorách plní povinnosti vlastník prostor, pokud se nedohodnou jinak.[10]

Některé povinnosti je potřeba zajistit prostřednictvím osob s odbornou způsobilostí na úseku PO (odborně způsobilá osoba, technik požární ochrany nebo preventista požární ochrany, člen preventivní požární hlídky). Především se jedná o Posouzení požárního nebezpečí[11], které jsou právnické a podnikající fyzické osoby, provozující činnost s vysokým požárním nebezpečím, povinny předložit příslušnému HZS ke schválení. Dále je to provádění pravidelných požárně preventivních kontrol a prohlídek.[12]

Odbornou způsobilost na úseku požární ochrany však nesmíme zaměňovat se způsobilostí osob, která je opravňuje vykonávat projektování, montáž, obsluhu, kontrolu, revize a další úkony stanovené dílčími předpisy pro jednotlivé specializované činnosti a konkrétní zařízení.[13]

1.5. Dodavatelsky prováděné činnosti

U dodavatelsky - smluvně - prováděných činností (např. při opravách, rekonstrukcích či modernizaci bytového fondu), odpovídá za plnění povinností na úseku požární ochrany prováděných prací právnická nebo podnikající fyzická osoba, která tyto činnosti provádí, není-li smlouvou mezi nimi stanoveno jinak (např. bezpečné provedení svařování).

Na požárního technika nebo jinou odborně způsobilou osobu nelze přenést právní odpovědnost v oblasti požární ochrany zákonně stanovenou provozovateli činnosti (společenství, družstvo, apod.). Jsou zodpovědní (dle příslušného právního vztahu) za kvalitu, obsah a rozsah úkonů, ke kterému jsou smluvně zavázáni (zpracování dokumentace požární ochrany, řádnou realizaci preventivních požárních prohlídek atd.).

2. Prohlídky, kontroly, revize

Základem řádné péče o majetek je vždy průběžné sledování jeho stavu – tedy provádění prohlídek, kontrol, revizí apod. V praxi jsou tyto pojmy často zaměňované, chybně pojímané a tedy i nedostatečně plněné. Jejich zanedbávání přitom představuje jednu z nejčastějších příčin požárů, vážných až smrtelných zranění a nenahraditelných materiálních škod.

Cílem této publikace není byrokratizovat a zatěžovat občany. Chceme jen upozornit, že pokud v zákonem stanovených případech za něco nesete odpovědnost, měli byste být také schopni prokázat, že jste tuto povinnost nezanedbali. Proto považujeme za vhodné ujasnit různé významy tohoto pojmu ve vztahu k povinnostem na úseku požární ochrany .

[10] § 2 zákona o PO
[11] § 6a, zákona o PO, ve vazbě na § 29 vyhlášky o požární prevenci
[12] § 11 zákona o PO
[13] porovnej § 11 zákona o PO a § 5 a 10 vyhlášky o požární prevenci

2.1. Kontrola

Kontrola je běžně užívaný pojem, kterým nešetří ani předpisy v oblasti požární ochrany. Kontrola je však i fakticky, často bezděčně, prováděná činnost. Asi každý občas kontrolujeme, jestli se nám nepálí oběd, nekape kohoutek, fungují spotřebiče, zda „děti nekouří v seníku“.

Abychom mohli stanovit obsah kontrol a odpovědnost za jednotlivé úkony, je nutné je rozlišovat dle smyslu zákona o PO a souvisejících předpisů.

Státní orgán je oprávněn v zákonech stanovených případech a rozsahu kontrolovat plnění uložených povinností.

To tedy znamená, že dojde-li k požáru v majetku a správě fyzické osoby (majitel bytu, rodinného domu, chaty, garáže, nájemník bytové jednotky apod.) bude jako konkrétní odpovědná fyzická osoba muset doložit v rámci zjišťování příčin požáru, že plnil své povinnosti (dokladem o revizích, opravách, údržbě, dodržování návodů a pokynů výrobce apod.).

2.2. Požární kontrola

Ve smyslu zákona o PO se jedná o výkon státního požárního dozoru.[14] Požární kontrolu provádějí příslušníci hasičských záchranných sborů (odborů prevence). Cílem těchto kontrol je prověřit dodržování povinností stanovených předpisy o požární ochraně[15] (viz předcházející články). Tedy, mimo jiné, zda je případně ze strany odpovědné osoby stanoven systém vlastních preventivních požárních prohlídek, jejich rozsah, lhůty a způsob vedení záznamu; péče o technický stav objektu a kontrola požárně bezpečnostních zařízení.

2.3. Preventivní požární prohlídka

Preventivní požární prohlídkou[16] je pravidelně kontrolováno dodržování předpisů o požární ochraně a jsou prověřovány příslušné doklady. Zajišťuje je provozovatel činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím (např. provozovatel hromadné podzemní garáže, nájemce nebytové části objektů pro bydlení a prostorů k podnikatelské činnosti) prostřednictvím odborně způsobilé osoby (např. preventista požární ochrany, technik požární ochrany, člen preventivní požární hlídky)[17]. Provádí se v pravidelných intervalech (nejméně jedenkrát ročně). Dle charakteru provozované činnosti
a konkrétní organizace potřeb zajištění požární bezpečnosti je v kompetenci odpovědné osoby stanovit lhůty kratší .

V bytových domech do 15 podlaží (45 m výšky) se preventivní požární prohlídky nemusejí vykonávat.

2.4. Prohlídka

Prakticky, jak vyplývá z povinností právnických a fyzických podnikajících osob na úseku požární bezpečnosti, musí být zajištěna péče o technický stav budovy a kontrola požárně bezpečnostních zařízení a věcných prostředků požární ochrany v ní instalovaných (viz např. požární uzávěry, přenosné hasicí přístroje, požární vodovody), zda jsou volné únikové cesty a nástupní plochy apod. Naplnění těchto požadavků tedy představuje nutnost zajistit pravidelnou prohlídku a dle obsahu jejího zaměření také odborníky (osoby znalé), kteří ji provedou. Není vyžadováno, aby byly prováděny osobou odborně způsobilou dle zákona o PO.

[14] § 31 zákona o PO a vyhlášky o požární prevenci
[15] § 31 zákona o PO ve vazbě na §§ 5, 6, 6a, 7 a 17, kterými jsou tyto povinnosti stanoveny;
[16] § 12 a § 13 vyhlášky o požární prevenci
[17] § 11 zákona o PO

2.5. Kontrola technických a technologických zařízení

Zajištění požární bezpečnosti při provozu technických a technologických zařízení se prokazuje doklady o jejich kontrolách, údržbě a opravách provedených podle požadavků stanovených právními předpisy, normativními požadavky a průvodní dokumentací výrobců.

Provozuschopnost instalovaného požárně bezpečnostního zařízení[18] se prokazuje dokladem o jeho montáži, funkční zkoušce, kontrole provozuschopnosti, údržbě a opravách provedených podle podmínek stanovených výrobcem a také záznamy v příslušné provozní dokumentaci (např. provozní kniha).

Ručně ovládané klapky pro odvod tepla a kouře jsou velmi často nefunkční

2.6. Revize

Revize je kontrola prováděná dle závazných právních a technických předpisů ve stanovených případech. Smí je provádět jen oprávněné osoby, tj. odborně vyškolené a vybavené, které tuto oprávněnost dokládají průkazem nebo osvědčením. Formální náležitosti dokladu o provedené práci tzv. „Revizní zprávy“ a požadavky na rozsah a lhůty jednotlivých revizí jsou stanoveny v dílčích právních a technických předpisech (normách), pokynech výrobců atd. Výsledkem provedené revize je doklad, kterým se osvědčuje, že zařízení je schopné bezpečného a trvalého provozu. Nejčastěji se jedná o rozvody plynu, elektrické energie a vody, některé typy tepelných spotřebičů, komíny, výtahy atd.

[18] § 7 vyhlášky o požární prevenci

V objektech pro bydlení jsou tyto prohlídky, kontroly a revize často podceňovány nebo prováděny nesystémově. Tak se stává, že není zajištěna funkčnost a provozuschopnost jednotlivých zařízení (např. nejdou otevřít požární klapky nad schodišti – systém dálkového ovládání táhly; chybí zpětné klapky u nezavodněného požárního potrubí - suchovodů; není zajištěno náhradní napájení pro osvětlení únikových cest apod.). Zároveň se zapomíná na potřebu návaznosti všech těchto zařízení a tím zajištění funkčnosti celého systému (např. vazby větrání a hašení, režimy evakuačních a požárních výtahů, otevírání nouzových východů a naopak zajištění uzavření požárních uzávěrů oddělujících požární úseky, způsob vyhlášení poplachu apod.). Tyto příklady se týkají především současných trendů moderní výstavby v tzv. „inteligentních budovách“, ale nesmí být přehlíženy ani u starší výstavby. Zvyšovali bychom tak riziko, že při požáru dojde ke zpoždění zjištění vzniku požáru, nevhodnému spuštění jednotlivých zařízení. To vše by znamenalo výrazné zvýšení možnosti rozšíření požáru, ztížení jak evakuace, tak účinnosti zásahu.

Doporučujeme: V návaznosti na výše rozvedenou adresnost a rozsah povinností uložených zákonem o PO a souvisejícími právními a technickými předpisy, ve vazbě na stavebně technické provedení a vybavení objektů (viz část B) zpracovat pro každý objekt nebo jeho část, ke které se příslušná povinnost váže (v souladu s požárně bezpečnostním řešením, případně pasportem) plán a harmonogram kontrol, prohlídek a revizí obsahující

- **Co je předmětem kontroly:** jaká zařízení, vybavení, součásti stavby, ale také nájemní jednotky apod. je potřeba kontrolovat;
- **Kdo kontrolu provede:** sledovat, zda je k této činnosti oprávněn, zaškolen, vybaven;
- **Kdy:** v jakých lhůtách, případně za jakých situací je nutno kontrolu provést (kromě pravidelných kontrol také po požáru, po odstávkách a výlukách, při změně podmínek apod.);
- **Jak:** zohlednit požadavky jednotlivých předpisů nebo podmínky stanovené výrobcem i návaznost jednotlivých úkonů a dílčích kontrol apod.

Veškeré dokumenty a listiny o těchto úkonech se stávají dokumentací požární ochrany a právně odpovědná osoba jimi prokazuje plnění dílčích povinností na úseku požární bezpečnosti.

3. Dokumentace požární ochrany

Dokumentaci požární ochrany zpracovávají, zajišťují plnění a vedou v souladu se skutečným stavem právnické osoby a podnikající fyzické osoby, které svoji činnost s charakteristikami zvýšeného nebo vysokého požárního nebezpečí provozují v bytovém domě. Touto dokumentací se stanovují podmínky požární bezpečnosti provozovaných činností a prokazuje se plnění některých povinností stanovených předpisy o požární ochraně.[19]

U rodinných domků a běžných bytových domů není dokumentace PO vyžadována.

Upozorňujeme, že ale platí požadavek dokladovat plnění povinností – viz předchozí kapitola.

Také pro provozování hromadné podzemní garáže je nutné, mimo jiné, zpracovat dokumentaci zdolávání požárů.[20]

Doporučujeme: Aby se vlastník objektu, který pronajímá prostory v bytovém domě k provozování činností, seznámil s touto dokumentací, případně dojednal možnou kontrolu jejího plnění. Zároveň si smluvně ošetřil koordinaci plnění opatření na úseku požární ochrany ve společně užívaných prostorách.

[19] § 27 a následující, vyhlášky o požární prevenci.
[20] § 34 vyhlášky o požární prevenci

Část B: STAVEBNĚ TECHNICKÉ PODMÍNKY POŽÁRNÍ BEZPEČNOSTI BYTOVÝCH DOMŮ

Vzhledem k velkému rozsahu, odborné náročnosti a dynamickému vývoji dílčích právních a technických předpisů upravujících tuto problematiku, jsou zde nastíněna jen základní pravidla pro pochopení systému zajištění požární ochrany v obecné poloze. Pro řešení konkrétních případů je nutné pracovat s plným zněním aktuálních předpisů a norem, ve stanovených případech s osobami odborně způsobilými pro činnost v této oblasti.

1. Obecné požadavky na výstavbu

U každé legálně užívané (tedy zkolaudované) stavby jsou uplatněny požadavky požární bezpečnosti odpovídající právním a technickým normám platným v době realizace:[21]
Pro stavbu mohou být navrženy a použity jen takové výrobky, materiály a konstrukce, jejichž vlastnosti z hlediska způsobilosti stavby pro navržený účel zaručují, že stavba při správném provedení a běžné údržbě po dobu předpokládané existence splní požadavky na mechanickou odolnost a stabilitu, požární bezpečnost, hygienu, ochranu zdraví a životního prostředí, bezpečnost při udržování a užívání stavby včetně bezbariérového přístupu, ochranu proti hluku a úsporu energie a na ochranu tepla.

Často se setkáváme s dotazy, zda starší domy a byty, vystavěné v minulých desetiletích či staletích, jsou zajištěné z hlediska požární ochrany. Především je nutné zdůraznit, že nejsou a nesmějí být nebezpečné!

Řádně zkolaudovaná a stále k témuž účelu užívaná a udržovaná stavba je z právního hlediska požárně bezpečná, i když v průběhu její životnosti došlo k výrazným změnám v technických předpisech. Důraz je kladen na slovo udržovaná! To znamená, že jsou prováděny pravidelné prohlídky, kontroly a revize, zjištěné závady a nedostatky jsou odstraňovány. Upozorňujeme, že tento požadavek se týká veškerého vybavení a součástí stavby. Tedy i dnes již zastaralých typů elektrické požární signalizace, rozvodů vody, řešení úniků apod.

Pokud dochází ke stavebním úpravám, k výměnám vybavení a technologických částí, změně účelu užívání, je vždy nutno postupovat podle platné legislativy[22] a ve stanoveném rozsahu přehodnotit požárně bezpečnostní řešení.

1.1. Požadavky z hlediska zajištění požární bezpečnosti

Všechny stavby musí být navrženy, užívány a udržovány tak, aby:

- zůstala zachována stabilita a únosnost konstrukcí po stanovenou dobu;
- bránily vzniku a šíření požáru a jeho zplodin mezi jednotlivými požárními úseky uvnitř stavby;
- bránily šíření požáru mimo stavbu (např. na sousední objekt nebo jeho část);
- byla umožněna bezpečná evakuace osob a zvířat z hořící nebo požárem ohrožené stavby nebo její části na volné prostranství nebo do jiného požárem neohroženého prostoru;
- umožnily účinný a bezpečný zásah požárních jednotek při hašení požáru a jiných mimořádných událostech.

Dodržení všech uvedených požadavků u konkrétního stavebně technického řešení se u zákonně určených stavebních akcí (v podrobnostech viz stavební řád a související právní předpisy) prokazuje Požárně bezpečnostním řešením (dříve Požární zpráva), které podléhá souhlasu příslušného HZS.[23]

[21] Stavební zákon, zákon o PO, vyhláška o požární prevenci
[22] Např. ČSN 73 0834 Požární bezpečnost staveb – Změny staveb; vyhláška o technických podmínkách požární ochrany staveb;
[23] stavební řád a prováděcí vyhlášky, vyhláška o požární bezpečnosti staveb, kodex norem požární bezpečnosti staveb

Bohužel, není ojedinělé, že se stavební úpravy, modernizace, výměny technologických zařízení a celků (stoupačky, výtahy, výměna bytových jader apod.) provádějí v rozporu se stavebním řádem a zákonem o PO. Tedy aniž by byly vyhodnoceny a ošetřeny z hlediska požární bezpečnosti. Mění se původní účel užívání bez řádné rekolaudace, zvyšuje se požární riziko (pronájem původních kočárkáren, sušáren apod.). Zapomíná se na nástupní plochy a vnější zásahové cesty, přístupnost hlavních uzávěrů, jsou rušeny spojovací chodby nebo východy, které byly určeny k úniku. Není zajištěno důsledné a pravidelné prověřování funkčnosti požárně bezpečnostních zařízení, případně aktuálnosti dokumentace požární ochrany. **Dochází tak k výraznému zvýšení ohrožení bezpečnosti osob i majetkových hodnot!**

Vlastníci objektů a provozovatelé činností často nedisponují potřebnou původní stavebně technickou dokumentací a následnými stavebními úpravami naruší původní koncepci požární ochrany. Nevyužívají možnosti iniciativně zvyšovat úroveň protipožárního zabezpečení a investovat do moderních prvků aktivní i pasivní protipožární ochrany. Snaha o ekonomické úspory na úkor požární bezpečnosti není „šetřením na pravém místě“ a může se velice nepříjemně vymstít!

1.2. Základní předpoklady zajištění požární bezpečnosti objektů pro bydlení

Od poloviny sedmdesátých let minulého století je technické řešení požadavků PO předmětem samostatného posuzování dle technických norem kodexu požární bezpečnosti staveb, které se v současné době, v souvislosti s harmonizací předpisů Evropské unie, velmi dynamicky mění.

Jak je konkrétní stavba zajištěna se prokazuje Požárně bezpečnostním řešením, při jehož zpracování se vychází z požadavků zvláštních právních předpisů, normativních požadavků a podmínek vydaného územního rozhodnutí.[24]

V podstatě se jedná nejprve o stanovení stupně požární bezpečnosti stavebních objektů, průběhu případné evakuace a možností zásahu, dále pak dimenzování požárně technických charakteristik konstrukcí a prvků do stavby zabudovaných.

Pokud se ocitnete v roli investora, zajistěte si smluvně zpracování příslušných dokumentů osobami k této činnosti oprávněnými a dohled nad koordinovanou realizací při výstavbě.[25]

Pro potřeby této publikace upozorníme na základní zásady:

- **Zajistit únosnost a stabilitu, bránit šíření požáru a jeho zplodin**

Základní informace o rozdělení do požárních úseků obsahuje Požárně bezpečnostní řešení stavby. Pokud se jedná o starší výstavbu, realizovanou před účinností kodexu projektových norem požární bezpečnosti staveb a souvisejících předpisů, doporučujeme zahrnout do plánů modernizace a průběžné údržby domu také „modernizaci požárního zabezpečení“. Lze ji řešit citlivě i z hlediska zachování historických prvků (schodiště, okna, dveře apod.).[26] Vynaložené finanční náklady jsou minimální v porovnání s hodnotami, které chrání.

Při změně užívání je nutno přehodnotit i novou míru požárního rizika a porovnat stávající stav s novými požadavky na konstrukční materiály, vybavení požárně bezpečnostním zařízením a věcnými prostředky požární ochrany (hasicí přístroje); stanovit podmínky bezpečného užívání.[27]

- **Umožnit bezpečnou evakuaci osob, zvířat, případně majetku**

Pro tyto účely je v objektech pro bydlení řešen systém únikových cest, které musí umožnit pohyb a pobyt unikajícím osobám. Člení se na chráněné a nechráněné.[28] Dle typu mají stanovenu maximální délku, šířku (kapacitu), musí mít zajištěno předepsané odvětrání, osvětlení, značení atd.

[24] § 41 vyhlášky o požární prevenci
[25] § 5 vyhlášky o požární prevenci, zákon č. 360/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů (autorizační zákon)
[26] ČSN 73 0834 Požární bezpečnost staveb – Změny staveb
[27] vyhláška o technických podmínkách požární ochrany staveb
[28] ČSN 73 0802 Požární bezpečnost staveb – nevýrobní objekty, kap.č. 9

Do systému únikových cest patří evakuační výtahy, částečně chráněné únikové cesty a náhradní únikové možnosti.

Chráněná úniková cesta musí být oddělena od ostatních požárních úseků předepsanými typy požárních uzávěrů otvorů (z hlediska schopnosti odolávat po stanovenou dobu předpokládaným teplotám popřípadě i kouři; vybavené samozavírači, panikovým kováním apod.). Chráněné únikové cesty je potřeba vybavit nouzovým osvětlením a každá úniková cesta musí být vybavena požárně bezpečnostním značením (směry úniku, evakuační východy apod.). Velmi se osvědčuje fotoluminiscenční značení.

Kromě hořlavých hmot v konstrukcích oken, dveří a madel zábradlí se v chráněné únikové cestě nesmí nacházet žádné požární zatížení (např. hořlavé obložení, vestavěný dřevěný nábytek, nepotřebné věci apod.). Jednotlivé předměty z hořlavých materiálů zde lze umístit jen výjimečně, za dodržení podmínek stanovených podrobně ve vyhlášce o technických podmínkách požární ochrany staveb[29].

Vandalové zapálili nástěnku na chodbě domu

Podlahové krytiny z hořlavých hmot nesmí vykazovat index šíření plamene větší než 100 mm/min. Výjimečně a za předem stanovených podmínek smí být v chráněné únikové cestě umístěny volně vedené rozvody hořlavých látek, volně vedené potrubní rozvody z hořlavých hmot a volně vedené elektrické rozvody.

Často zanedbávanou povinností je zajistit volný přístup a funkčnost mechanizmů otevírání oken, případně dalších otvorů určených pro odvětrání únikových cest.

- **Umožnit účinný protipožární zásah**

V objektu musí být instalovány přenosné hasicí přístroje pro prvotní zásah[30] - viz samostatná kapitola.

Požární vodovody (hydranty)[31] - pro zajištění dostatečného množství vody pro hašení rozlišujeme vnější a vnitřní (včetně systémů suchovodů – nezavodněných požárních potrubí) musí

[29] vyhláška o technických podmínkách požární ochrany staveb, Příloha 6, část A Požadavky požární ochrany - používání staveb nebo jejich částí vztahující se k chráněné únikové cestě,
[30] viz část C, kap.2 Hasicí přístroje
[31] ČSN 73 0873 Zásobování požární vodou

být přístupné, označené a vybavené dle požadavků požární ochrany.[32] Vlastníci bytových domů a provozovatelé činností musí zajistit jejich kontrolu a údržbu, pokud jsou v jejich majetku a správě.

Stávající hydrantový systém bytových domů je často omezeně funkční. Ve většině případů chybí vlastní vyzbrojení hydrantové skříně nebo je hydrantová skříň uzamčena a v bezprostřední blízkosti není viditelně umístěno zařízení umožňující odemčení. Tím je znemožněn v případě požáru rychlý a účinný zásah.

Přístupové komunikace – ke každému objektu, který byl postaven po roce 1976, musí vést přístupová komunikace, umožňující příjezd požárních vozidel alespoň do vzdálenosti 20 m od vchodu do objektu nebo až k nástupní ploše. Při stání vozidel na komunikaci musí vždy zůstat volný alespoň jeden jízdní pruh široký nejméně 3 m pro každý směr jízdy, při zastavení alespoň jeden jízdní pruh široký nejméně 3 m pro oba směry jízdy. Pozor! V některých starších panelových domech jsou jako cesty pro vedení požárního zásahu určena okna do chodeb domů. Necitlivými zábory chodeb jsou tyto přístupové cesty znehodnoceny.

Parkování neukázněných řidičů na sídlištích často neumožňuje příjezd hasičů na místo požáru

[32] vyhláška o technických podmínkách požární ochrany staveb

Nástupní plochy pro požární techniku – od roku 1976 musí být zřízeny u objektů o 6-ti a více NP (12m). Jedná se o zpevněné plochy u průčelí objektu a šířce nejméně 3,5 m, které jsou určené k nástupu požárních jednotek a umístění požární techniky pro vedení protipožárního zásahu a provádění záchranných prací. Nástupní plochy musí být označeny dopravním značením - „ZÁKAZ STÁNÍ“ s doplňkovou tabulkou s textem „Nástupní plocha požárních vozidel“.

V současné době se setkáváme s překážkami bránícími příjezdu požární techniky (např. závory, oplocení, brány na čipové karty). Někteří majitelé pozemků kolem bytových budov tak řeší ochranu svého majetku nebo přímo provozují parkoviště. Chtěli bychom upozornit, že toto jednání je v příkrém rozporu s požadavky požární ochrany a může být příčinou znemožnění rychlé pomoci hasičů a záchranářů.

Na označených místech mají být volné nástupní plochy pro hasičskou techniku

1.3. Výstavba, rekonstrukce, stavební úpravy, udržovací práce

Nedostatečná péče o technický stav budov je častou příčinou požárů, jak v novějších, tak zejména ve starých bytových objektech. Situace by přitom mohla být mnohem lepší, pokud by byl dodržen základní požadavek pravidelné údržby.

Zároveň je nutné si uvědomit, že technický stav objektů, u kterých výstavba probíhala v minulých dobách, již silně pokulhává za současným trendem požární bezpečnosti a vědeckotechnickým pokrokem. Může představovat i skryté riziko vzniku požáru, zbytečně znesnadňovat evakuaci a zhoršovat podmínky rychlého a účinného zásahu. Je smutným faktem, že modernizujeme a kultivujeme své byty (co dříve bylo luxus, je dnes běžným standardem), ale do modernizace protipožárního zajištění se nám investovat nechce.

Následující část proto bude věnována problematice technických podmínek částí a součástí staveb, stavebně technickým opatřením požární bezpečnosti, která jsou dnes již nedílnou součástí regenerace bytových domů. Představují minimální míru protipožárního zajištění dle zákonných požadavků:

Základní zásada: než se pustíte do jakékoliv stavební akce, seznamte se s výchozími dokumenty (kolaudačním rozhodnutím a souhlasem s užíváním stavby, dokumentací skutečného provedení a požárně bezpečnostním řešením či požární zprávou). Zabrání se tím přijímání protichůdných opatření a narušení smyslu konkrétní koncepce požární bezpečnosti stavby.

Výstavba nových objektů nebo jejich částí (tedy dostavba, nástavba, přístavba) probíhá dle stavebního zákona a souvisejících právních a technických předpisů.[33] Požadavky požární ochrany jsou obsaženy v požárně bezpečnostním řešení stavby a podléhají posouzení příslušným HZS.

Obdobně je tomu u **stavebních úprav, revitalizace, rekonstrukce, rekolaudace** – změně užívání, které podléhají vyjádření z hlediska požární bezpečnosti.[34]

Doporučujeme: Zpracování potřebné dokumentace svěřte odborníkům a svůj záměr konzultujte s příslušným HZS již ve fázi přípravy projektu. Vyhnete se nepříjemným „vícenákladům" a především komplikacím při zajištění požární bezpečnosti.

2. Zásady požární bezpečnosti vybraných částí staveb

V následující kapitole chceme upozornit na nejčastější problémy z praxe a doporučit cesty k řešení. Zároveň bychom chtěli zdůraznit, že konkrétní řešení této složité problematiky vyžaduje dobrou znalost aktuálního komplexu právních a technických předpisů a konkrétní aplikaci je dobré svěřit odborníkům.

2.1. Chodby, schodiště, odpočívadla

Tyto společné prostory je nutné chápat jako systém únikových cest. Proto jakékoliv jejich úpravy: zábory chodeb, přičlenění k bytové jednotce, rušení průchodů do sousedních sekcí apod. představují zásadní zásah do bezpečnostního řešení, ohrožení osob a jejich evakuace, znesnadňují případný zásah HZS.

Společné prostory bývají někdy částečně zastavěny vybavením, které je má „zkultůrnit" nebo které se tzv. do bytové jednotky nevešlo či je již nadbytečné. Tím je zúžena vlastní úniková cesta a také zvýšeno riziko vzniku požáru (zvýšením požárního zatížení).

Odhozený nedopalek způsobil požár odložených věcí na chodbě panelového domu

Snaha zvýšit objektovou bezpečnost a ochranu osob i majetku, zajistit bytové domy před kriminálními živly, vede k stavebním a jiným úpravám, které jsou však v zásadním rozporu s požadavky zajištění požární bezpečnosti, respektive v rozporu se schválenou projektovou dokumentací. Nejčastěji jsou zamykány vstupní dveře, instalovány „koule" místo klik, jednotlivá podlaží nebo části domu oddělovány mřížemi.

[33] zákon o PO, vyhláška o požární prevenci, vyhláška o technických podmínkách požární ochrany staveb, kodex norem požární bezpečnosti staveb,

[34] § 31 zákona o PO ve vazbě na stavební zákon a vyhlášku o technických podmínkách požární ochrany staveb

Doporučujeme: Pravidelné prohlídky funkčnosti jednotlivých zařízení (dveře, okna); pravidla užívání lze uložit do interních dokumentů (stanovy, domovní řád apod.).

2.2. Instalační šachty, světlíky

Skryté nebezpečí představují starší instalační šachty, kterými je do jednotlivých bytů vedena studená a teplá voda, plyn i elektrická energie, odvětrání, a které ještě nemusely mít vyřešeny prostupy jednotlivých instalací požárně dělící konstrukcí. Nelze je považovat za samostatné požární úseky, mj. proto, že jsou z hořlavých materiálů (umakart) a nemají požární uzávěry revizních otvorů. V těchto prostorách by v případě vzniku požáru docházelo k tzv. „komínovému efektu“, a tím k velmi rychlému šíření požáru a zakouření objektu.

Požár elektrostoupačky v panelovém domě

Rekonstrukce domovního elektrorozvodu

Ve staré zástavbě dochází poměrně často k požáru ve světlíkové šachtě, kdy v 90 % případů je požár iniciován neuhašeným nedopalkem cigarety, vyhozeným z WC do nevyklizeného smetí na dně šachty.

Nepořádek a odpadky na dně výtahové šachty a k tomu nedopalek jsou rovněž častou příčinou vzniku požáru

Doporučujeme: Prohlídky a kontroly technického stavu objektu a úklid; při výměně instalací a regeneraci bytového fondu zajistit dle současných požadavků.

2.3. Elektrorozvody

U staré výstavby představují neviditelnou hrozbu a jednu z nejčastějších příčin požáru elektrorozvody z hliníkových vodičů. Jsou ukryté v hořlavých umakartových jádrech nebo v rozvaděčích umístěných na společných chodbách v objektu. Elektroinstalace s vodiči s hliníkovou žílou se v průběhu času ve spojích uvolňuje. Pokud přes uvolněný spoj protéká proud, místo se nahřívá, postupně se naruší izolace a to může vést ke zkratu a zapálení okolního materiálu. V úvahu je třeba vzít i nekvalitně prováděné montážní práce, kdy se vodiče instalují tzv. „nejkratší cestou“ a k ušetření materiálu se používalo i natahování vodičů silou například přes hrany bytových jader. Důsledná kontrola fyzickou prohlídkou prostoru nad bytovými jádry - zejména ve starších panelových domech s neupravovanými jádry - by měla být důležitým preventivním úkolem.

Doporučujeme: Především nezanedbávat základní povinnost provádění předepsaných elektrorevizí! V rámci interních předpisů (smluv apod.) zahrnout např., že majitel nebo provozovatel bytových domů má povinnost ve stanovených lhůtách provádět pravidelné revize elektrorozvodů až po bytovou rozvodnou skříňku, uvnitř bytu má již tuto povinnost jeho vlastník nebo uživatel a to včetně připojených spotřebičů. Pokud zařízení nebude shledáno „schopným bezpečného a trvalého provozu“ je nutné situaci ihned řešit.

2.4. Zateplování, výměna oken, požární pásy, meziokenní vložky

Požadavky požární ochrany u nově realizovaných staveb jsou již zahrnuty v Požárně bezpečnostním řešení stavby. V současné době velice rozšířené zateplování starších objektů umožňuje použití určitých „úlev“ při volbě vhodných materiálů a technologií.[35]

Při celkové výměně obvodového pláště u bytových (převážně panelových) domů řešených dle typových podkladů se často zapomíná na správné řešení rozhraní požárních úseků. Výměny meziokenních vložek jsou řešeny nevhodnou technologií a volbou konstrukčních materiálů. Nejsou dodržovány požadavky technických norem[36], především není dodržena minimální šířka požárních pásů, což může při požáru přispět k šíření ohně do další bytové jednotky.

Doporučujeme: Seznámit se s požadavky požární bezpečnosti uvedenými v základní stavební dokumentaci objektu a přihlížet k nim při všech zásazích do pláště objektu.

2.5. Balkony, lodžie

Úprava lodžií a balkonů bytových domů „zasklíváním“ se považuje za vyhovující z hlediska dodržení požárních pásů pouze za předpokladu, že se takovou úpravou nezvětšuje velikost požárně otevřených ploch a zasklení je provedeno na bázi nehořlavých hmot. Pokud se při úpravě lodžií nebo balkonů u objektu s výškou nad 9 m nebo s více než čtyřmi nadzemními podlažími současně vyplňují otevřené části parapetu lodžie nebo balkonu, musí být také pro tyto části konstrukce použito nehořlavých hmot, kromě běžného tabulového skla lze použít například sklo s drátěnou vložkou, plech atd.

Doporučujeme: Zajistit zpracování požadované dokumentace oprávněnou osobou, u dodavatelsky realizovaných akcí bývá součástí dodávky.

2.6. Sklepy, sklepní kóje, komory

Ve starších objektech nebyly tyto prostory požárně odděleny. Při požáru, který je zde opět statisticky velmi častý, pak dochází k rychlému zakouření objektu.

[35] především ČSN 73 0810 Požární bezpečnost staveb – Společná ustanovení
[36] především ČSN 73 0834 Požární bezpečnost staveb – Změny staveb

Sklepní prostory se často stávají nejen odkladištěm již nepotřebných předmětů všeho druhu, ale např. i rezervních pohonných hmot, zbytků barev, ředidel a jiných hořlavých kapalin, které představují značné riziko pro vznik požáru. Hořlavé kapaliny nelze ukládat ve společných a ve sklepních prostorách bytových domů s výjimkou hořlavých kapalin potřebných k vytápění těchto objektů v maximálním množství 40 litrů v přenosných nerozbitných obalech pro jeden tepelný spotřebič.

Požár odložených věcí ve sklepní kóji

Garážování motocyklů s obsahem motoru do 50 cm^3 v prostorách bytových domů lze jen v místnosti, která tvoří samostatný požární úsek a byla k tomu účelu kolaudována (např. jako kočárkárna a místnost pro úschovu jízdních kol a motocyklů).

Doporučujeme: Upravit podmínky užívání těchto prostor v interních předpisech a dokumentech; provádět kontrolu plnění závazných opatření; dbát na zajištění prostředků pro prvotní zásah (přenosné hasicí přístroje, požární hydranty s potřebnou délkou hadice).

2.7. Půdní nástavby a vestavby

Musí být řešeny v souladu se stavebním řádem a souvisejícími předpisy - viz výstavba.

2.8. Střechy, komíny a kouřovody

Z hlediska požární bezpečnosti je nutné nezapomínat především na kontroly jejich technického stavu. U konstrukcí střech, jejichž nosné konstrukce byly v minulosti protipožárně ošetřeny (nátěry, nástřiky, obklady), sledovat životnost a funkčnost úpravy.

Na střechách jsou většinou instalovány hromosvody. I u těch jsou předepsány pravidelné kontroly provozuschopnosti.

Komíny a kouřovody se udržují v takovém stavebně technickém stavu, aby byla zajištěna požární bezpečnost při provozu připojených tepelných spotřebičů. Čištění a kontrola komínů se zabezpečuje ve lhůtách a způsobem stanoveným vyhláškou č. 111/1981 Sb., o čištění komínů

(resp. příslušné technické normy)[37]. Za bezpečný provoz spotřebiče paliv odpovídá jeho uživatel, který je povinen (kromě plnění dalších povinností uvedených v citované vyhlášce a normě) ohlásit správci objektu připojení nového spotřebiče paliv ke komínu, případně trvalé odstranění spotřebiče paliv. Při odstranění spotřebiče je uživatel povinen těsně uzavřít komínovou zděř.

Doporučujeme: Nezanedbávat základní povinnost zajišťovat prostřednictvím odborných firem pravidelné kontroly technického stavu, provozuschopnosti instalovaných zařízení a čištění komínů ve stanovených lhůtách (týká se i majitelů rodinných domů)! Povinnost zajistit volný přístup na střechu k provádění pravidelných kontrol instalovaných zařízení a čištění komínů neznamená umožnit volný vstup na střechu každému. Výstup na střechu není únikovým východem v případě požáru.

[37] ČSN 73 4201 Komíny a kouřovody – Navrhování, provádění a připojování spotřebičů paliv, Příloha E ,

Část C: UŽÍVÁNÍ

V úvodu jsme upozorňovali, že příčinou většiny požárů je špatný technický stav objektů a nevhodné chování lidí. Musíme však spravedlivě připustit, že přes veškeré snahy a opatrnost může k požáru dojít vlivem souhry nepříznivých okolností. Pro všechny tyto případy jsou stavby vybavovány věcnými prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostním zařízením.[38] Definice jednotlivých typů, požadavky na množství, druhy a způsob vybavení prostor vyplývá z požárně bezpečnostního řešení staveb nebo z obdobné dokumentace, která je součástí stavební dokumentace ověřené stavebním úřadem nebo je stanoveno ve zvláštním předpisu.[39] Pro potřeby této publikace jsme se zaměřili na užívání těch, se kterými se v bytových domech, bytech a rodinných domcích můžete nejčastěji setkat.

V dalších kapitolách pak chceme upozornit na nejčastější místa vzniků požárů v bytech a činnosti, které bývají jejich příčinou. V závěru několik rad a doporučení.

1. Věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení

Věcné prostředky požární ochrany

Ve smyslu vyhlášky o požární prevenci jsou tím myšleny prostředky používané k ochraně, záchraně a evakuaci osob, k hašení požáru a prostředky používané při činnosti jednotky požární ochrany. Z pohledu požární bezpečnosti bytů a bytových domů tedy především hasicí přístroje. Vzhledem k tomu, že se jedná o nejrozšířenější prostředek, který je dnes již neodmyslitelnou součástí všech objektů, nejen bytových, věnovali jsme jim samostatnou kapitolu.

Požárně bezpečnostní zařízení

Požárně bezpečnostní zařízení jsou systémy, technická zařízení a výrobky podmiňující požární bezpečnost stavby. Všechna tato zařízení jsou součástí komplexu řešení požární bezpečnosti konkrétního objektu, podléhají stavebnímu řízení a kolaudací stavby.

Jak je patrné z uvedeného přehledu, jedná se o složitý komplex zařízení. Jejich instalaci, provoz a údržbu mohou provádět pouze odborné firmy prostřednictvím proškolených zaměstnanců. Podmínky pro projektování, montáž, kontroly a revize, jakož i náležitosti dokladů, kterými se plnění těchto povinností prokazuje, doklady o jejich údržbě a pravidelných kontrolách a revizích, musí obsahovat veškeré právními předpisy požadované údaje.

V následujících bodech jsme se snažili přiblížit, co se pod odbornými názvy vlastně skrývá a upozornit na nejčastější problémy.

1.1. Elektrická požární signalizace (EPS)

Slouží pro včasnou identifikaci vznikajícího požáru, případně k ovládání dalších návazných zařízení (viz požárně bezpečnostní řešení).Pro běžné uživatele bytů v bytových domech považujeme za nejdůležitější seznámit se s funkcí a ovládáním tlačítek na chodbách, případně způsobem vyhlášení požárního poplachu a jak se v takovém případě chovat.

1.2. Autonomní detekce a signalizace

Jedná se o bezdrátový detektor, který reaguje na výskyt kouře, plamene nebo zvýšení teploty místním požárním poplachem. Pro lokální varování má zabudovanou akustickou sirénu. Zjišťování výskytu kouře u kouřových detektorů je založena na principu ionizační komory. Zařízení je napájeno buď pomocí dvou alkalických baterií AA 1,5 V nebo pomocí jedné 9 V baterie, je též možné napájení 12, 24 a 48 V. Baterie v čidle vykazují průměrnou dobu životnosti 1 rok. Čidla můžou být taktéž napojena na zabezpečovací systém (EZS). Rozměry čidla se pohybují kolem velikosti 100x80x40 mm. Jejich montáž, např. ke stropní konstrukci, je možná pomocí jednoho

[38] § 1 a § 2 vyhlášky o požární prevenci
[39] § 2 vyhlášky o požární prevenci, vyhláška o technických podmínkách požární bezpečnosti staveb

max. dvou vrutů. Kryty hlásiče bývají plastové většinou bílé barvy. Lze též nechat vyrobit i kryty barevné. Hlásiče jsou ekologicky nezávadné, i když mají zabudovánu radioaktivní součástku, která vykazuje záření maximálně 3 Bq, což je hodnota zcela zanedbatelná a neškodná.

Někteří výrobci též nabízí možnost drátového i bezdrátového propojení jednotlivých hlásičů s tím, že v případě výstražné reakce jednoho čidla, jsou zapnuta i čidla ostatní. Tento systém je vhodný např. pro rodinné domy, kdy čidlo, reagující na kouř z případného požáru v garáži nebo dílně v podzemí, spustí čidlo v podkrovní ložnici, kde vzbudí spícího uživatele domu a upozorní jej na vzniklé nebezpečí.

Stavby rodinných nebo bytových domů, o jejichž umístění bylo pravomocně rozhodnuto v územním řízení nebo byl vydán územní souhlas podle stavebního zákona po 1. červenci 2008, musí být již zařízením autonomní detekce a signalizace povinně vybaveny[40]. U starších bytů a rodinných domků ji doporučujeme.

Příklady autonomních hlásičů kouře

1.3. Stabilní nebo polostabilní samočinné hasicí zařízení

V současné době, v souladu s platnou legislativou, jsou těmito speciálními zařízeními vybavovány v bytových domech jen podzemní hromadné garáže se zakladačovým nebo jiným mechanizovaným způsobem ukládání vozidel. Dále pak atypické byty především v nových výškových multifunkčních budovách. Podmínkou zajištění očekávaného efektu je rychlé spuštění hašení. Tedy včasná identifikace požáru. Problémem bývá právě zajištění návaznosti na systém zjištění požáru – detekce čidly EPS. Podle platných předpisů je vyžadována nepřetržitá obsluha ústředny EPS, která je v podmínkách bytových domů nereálná. Například mnoho investorů (převážně v centrech měst, kde je vždy nedostatek parkovacích míst), mělo zájem stabilním nebo polostabilním zařízením vybavit i „nehromadné“ garáže, a splnit tak podmínku pro možnost garážování aut na roštech nad sebou. Výrazně by tím zvýšili kapacitu takto „uskladněných“ aut.

1.4. Evakuační výtah

Může to být i výtah instalovaný běžně pro dopravu osob, který má dodatečnou ochranu, řízení a signalizaci, umožňující jeho použití s přímým řízením (např. jednotkou HZS). Obecně platí, že na výtahy se vztahují všechny předpisy, platné v době uvedení výtahu do provozu.

Výtah, který neslouží k evakuaci, musí být označen bezpečnostním značením „Tento výtah neslouží k evakuaci osob“.[41]

[40] vyhláška o technických podmínkách požární ochrany staveb.
[41] § 10 vyhlášky o technických podmínkách požární ochrany staveb

1.5 Nouzové osvětlení

Nouzovým osvětlením musí být vybaveny únikové cesty v souladu s požárně bezpečnostním řešením (u starších dle schválené stavební dokumentace)[42]. Pro zajištění správné funkce je bezpodmínečně nutné zajistit napájení v případě výpadku proudu. (napojením na náhradní zdroj, ve starších panelových domech „baterkárny"). V současnosti se instalují tato osvětlovací zařízení s přímo zabudovaným náhradním zdrojem (dobíjecí baterií).

1.6. Požární dveře a uzávěry otvorů

Musí být označeny (včetně záruční) štítky s určením jejich typu a protipožárních vlastností, který zároveň usnadňuje jejich kontrolu. Kontrolu požárních dveří (především vstupních dveří do bytů) mohou zajišťovat i fyzické osoby mající toto zařízení ve vlastnictví nebo v užívání. Jedná se především o kontrolu celistvosti a neporušenosti, funkčnosti dveří a zda nebyly vyměněny. V současné době, v souvislosti se snahou o zvýšení vlastní bezpečnosti proti kriminálním živlům, si mnoho občanů vyměňuje vstupní dveře do svých bytů. Toto není v rozporu s požadavky požární ochrany, pokud mají souhlas vlastníka objektu, měněný prvek má certifikátem doložitelné splnění požadovaných parametrů z hlediska požární ochrany, eventuelně je třeba výměnu nechat provést odbornou firmou (včetně osazení zárubní). Chtěli bychom však upozornit, že čím vyšší zabezpečení proti vniku neoprávněných osob dveře poskytují, tím jsou také větší a časově náročnější překážkou pro vstup hasičů – záchranářů a někdy mohou o životě či smrti rozhodovat i vteřiny.

1.7. Zařízení pro zásobování vodou

Především nezanedbávat základní povinnost zajišťovat prostřednictvím odborných firem pravidelné kontroly provozuschopnosti ve stanovených lhůtách. Ve většině případů chybí vlastní vyzbrojení hydrantu anebo je znemožněno rychlé a účinné použití v případě požáru. Stávající vnitřní hydrantový systém bytových domů není třeba prodlužovat do nových nástaveb a vestaveb objektu, pokud lze v kterémkoli místě požárního úseku nástavby nebo vestavby provést účinný zásah z hydrantového systému umístěného v neměněné části.

V některých výškových bytových objektech, nebo tam, kde nebylo dosaženo potřebných tlaků, je součástí rozvodu také posilovací tlaková stanice, která musí mít zajištěno náhradní napájení!

1.8. Bezpečnostní tabulky a značky

Většina občanů si instalaci výše uvedených zařízení a jejich prvků ve stavbě ani neuvědomuje. Pokud není ovládání zařízení zajištěno automaticky (např. spuštěním přes EPS), je nutné, aby k ovládacím prvkům byl zajištěn volný přístup. Všichni, kdo se v bytovém domě nacházejí musí být informováni o jejich rozmístění a hlavně způsobu použití v případě požáru. Proto musí být vždy viditelně označena a opatřena pokyny pro rychlé použití v českém jazyce[43]. Nezapomeňte na řádné označení: hlavních uzávěrů médií, evakuačních cest, směrů úniku a únikových východů a nástupních ploch.

Příklady bezpečnostních tabulek

[42] ČSN EN 1838 Náhradní zdroje
[43] ČSN 01 8013 Požární tabulky; ČSN ISO 3864 Bezpečnostní barvy a značky

2. Hasicí přístroje

Většina vzniklých požárů se postupně nekontrolovatelně rozrůstá. Od malého zahoření může oheň během krátké doby nabýt obrovských parametrů. Právě pro začínající požáry jsou určené hasicí přístroje, které patří mezi základní věcné prostředky požární ochrany. Mají nenahraditelnou úlohu v zárodku vzniku požáru a jsou proto určeny jako prostředky pro tzv. prvotní zásah. Podmínkou však je vědět, jak a kde je správně použít.

Nepodceňujme vybavenost objektů přenosnými hasicími přístroji a dbejme na to, aby byla zajištěna jejich provozuschopnost a přístupnost.

Abychom věděli, jak správně postupovat při použití hasicího přístroje, je každý hasicí přístroj opatřen **typovým štítkem**, který kromě jiných údajů (název výrobce, datum kontroly, jméno a identifikační číslo revizního technika, všeobecné informace, atd.) obsahuje vyobrazení jak ho uvést do činnosti, na jakou třídu požárů je vhodný a na co nesmí být použit (například hašení elektrických zařízení pod napětím apod.).

Důležitým údajem o hasicím přístroji je jeho **hasicí schopnost**, která se od 1. 1. 1997 vyznačuje na typovém štítku hasicího přístroje písmenem a číslicí. Minimální uváděná schopnost pro využití ve smyslu současné platné legislativy je 13 A pro požáry látek v tuhém stavu, 70 B pro požáry hořlavých kapalin.

Podmínkou pro rychlé použití je jeho **správná instalace**. Hasicí přístroj by měl být vždy tam, kde hrozí reálná možnost požáru, tedy ve strojovnách výtahů, u elektrických rozvaděčů, v prostorách sklípků a komor, na chodbách bytových domů.

Hasicí přístroj umisťujeme tak, aby byl vždy snadno viditelný a volně přístupný. Rukojeť hasicího přístroje zavěšeného na svislé stavební konstrukci musí být nejvýše 1,5 m nad podlahou. Hasicí přístroje umístěné na podlaze nebo jiné vodorovné stavební konstrukci musí být vhodným způsobem zajištěny proti pádu. K označení místa uložení hasicího přístroje je určena bezpečnostní značka (tabulka) "Hasicí přístroj". Ta umožňuje i snadnější kontrolu, zda přístroj nebyl zcizen nebo přemístěn na nevhodné místo. Vzhledem k finanční nákladnosti a častému „ztrácení" hasicích přístrojů z prostor přístupných veřejnosti (chodeb domů), se často můžeme setkat s hasicími přístroji uzamčenými ve skřínkách. Tím se ztrácí základní požadovaný efekt – možnost rychlého použití v prvních fázích požáru a zvyšuje nebezpečí zranění zasahujícího.

Počet a druh hasicích přístrojů se stanovuje s ohledem na využívání objektu nebo provozu a v současné době vychází z požárně bezpečnostního řešení stavby. Množství a typ hasicích přístrojů se v tomto případě stanovuje výpočtem. V prostorách a zařízeních, u nichž nebylo stanoveno množství, druh a způsob vybavení věcnými prostředky požární ochrany, se zabezpečují a instalují hasicí přístroje na každých započatých 200 m^2 půdorysné plochy podlaží objektu. Povinně musí být

instalován v garážích (i rodinných domů) a ve vybraných částech bytových domů (např. ve strojovnách výtahů).

Hasicí přístroj musí být v řádném technickém stavu**,** aby splnil svoji funkci**. Provozuschopnost** těchto prostředků požární ochrany bývá velice často podceňována. Kontrola hasicího přístroje se provádí v rozsahu a způsobem stanoveným právními předpisy (vyhláška č. 246/2001 Sb., o požární prevenci). Kontrolu, opravy a plnění hasicích přístrojů mohou právnické osoby a podnikající fyzické osoby provádět jen podle postupů stanovených výrobcem a jen prostřednictvím odborně způsobilých osob, které vlastní doklad opravňující k uvedeným činnostem.

Kontrola hasicích přístrojů se provádí nejméně jednou za rok!

O provedené kontrole hasicích přístrojů vystaví oprávněná osoba záznam, ve kterém uvede základní údaje o kontrole, číslo dokladu a jméno osoby provádějící kontrolu, typové označení a výrobní čísla nádob hasicích přístrojů a výsledek kontroly. Hasicí přístroje, u nichž nebyly zjištěny závady, opatří osoba provádějící kontrolu kontrolním štítkem a plombou s datumem kontroly.

Každý majitel přenosného hasicího přístroje by měl vědět o stanovených a závazných úkonech, které je nutno provádět při kontrole provozuschopnosti hasicího přístroje. Osoba, která provedla kontrolu jeho provozuschopnosti, odpovídá za kvalitu provedené činnosti. Je povinna prokázat rovněž oprávněnost k prováděným činnostem. Pokud provede kontrolu osoba, která nemá platné oprávnění k této činnosti, je to stejné, jako kdyby kontrola nebyla provedena vůbec.

U staveb rodinných nebo bytových domů, o jejichž umístění bylo pravomocně rozhodnuto v územním řízení nebo byl vydán územní souhlas podle stavebního zákona[44] po 1. červenci 2008, musí být vybaveny takovým počtem a typy přenosných hasicích přístrojů, který je v souladu s vyhláškou č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb.

Doporučení a rady pro nákup

Pro bytové domy se osvědčilo zpracovat seznam, ve kterém budou uvedeny počty a druhy jednotlivých přenosných hasicích přístrojů a místo jejich instalace. U novostaveb je součástí požárně bezpečnostního řešení a dodávky stavby.

Nevíte-li sami, který typ hasicího přístroje je pro vás nejvhodnější, nechte si poradit v odborných prodejnách. Zacházení s přístrojem si v prodejně rovněž nechte vysvětlit. Některé dovážené přístroje nemusí odpovídat našim předpisům – v případě pochybnosti vyžadujte v prodejně atest či prohlášení o shodě. Při nákupu vyžadujte záruční list a zjistěte si, kde a za kolik je možno použitý hasicí přístroj znovu naplnit a jak je pro daný typ zajištěn servis (kontrola provozuschopnosti).

3. Nejčastější místa vzniku a činnosti, které jsou příčinou požárů

Značný počet požárů je způsobený dětmi. Děti si neuvědomují, jaké mohou jejich hrou vzniknout následky. Proto je v zákoně o PO uvedeno, že ten, kdo je povinen vykonávat dohled nad osobami, které nemohou posoudit následky svého jednání, je povinen podle zvláštních zákonů dbát, aby tyto osoby svým jednáním nezpůsobily požár.

Málo se ale hovoří o starších osobách, duševně nemocných, sociálně slabších skupinách, nebo přímo osobách se sklony k sociálně patologickému chování (bezdomovci, narkomani apod.). Přitom právě tyto osoby mohou obývat byty nebo vnikat do nebytových částí domů, ve kterých neúnosně hromadí hořlavé materiály případně provádějí jiné nebezpečné činnosti (nelegální výrobu omamných látek, apod.). Může se jednat také o nezákonné činnosti a nelegální podnikání. Musíme zdůraznit, že je především záležitostí vlastníka objektu, jak bude chování svých nájemníků ovlivňovat a kontrolovat. Na možnost vnitřních předpisů a závazných pravidel jsme již upozorňovali v úvodních kapitolách. Orgánu státního požárního dozoru zákon umožňuje

[44] stavební zákon

kontrolovat prostory bytů jen v případě zjišťování příčin požárů. A to už je pozdě! Přitom většinu těchto nežádoucích projevů chování je možné zpozorovat při běžném životě.

K určitým činnostem (např. sváření, opravy elektrických a plynových spotřebičů apod.) je přímo zvláštními předpisy vyžadovaná odborná způsobilost a nikdo by neměl provádět tyto práce, pokud ji nemá. Proto bychom se nikdy neměli pokoušet odstraňovat závady na domácích spotřebičích sami, ale svěřit opravu odborníkům!

Nejčastěji však požáry vznikají při běžných činnostech**,** jakými jsou např. vaření, kouření, kutilství, vánoční a jiné výzdoby bytů apod. K předcházení vzniku požárů, snížení jejich počtu a následků je potřeba si uvědomit a domyslet rizika našeho počínání.

Požár kuchyně od potravin ponechaných při vaření na sporáku bez dozoru

3.1. Tepelné spotřebiče v domácnosti

Každý by měl používat pouze spotřebiče schválené k uvedení na trh v České republice. Takový spotřebič by měl být vybaven i průvodní dokumentací výrobce v českém jazyce – návodem na použití a obsluhu, pokyny pro kontrolu, údržbu, a to včetně připojení ke komínům. Tato dokumentace by měla obsahovat i bezpečnou vzdálenost spotřebiče od povrchů stavebních konstrukcí a zařizovacích předmětů z hořlavých hmot. Při používání starších spotřebičů, u kterých není průvodní dokumentace k dispozici, se postupuje podle dokumentace technicky a funkčně srovnatelných druhů a typů spotřebičů, případně dle následující tabulky:

Bezpečné vzdálenosti vybraných spotřebičů od hořlavých hmot mm			
Spotřebiče		**ve směru hlavního sálání**	**v ostatních směrech**
Na pevná paliva	- sporák k vaření	750	200
	- pařák	300	200
	- kamna s varnou plotnou	750	100
	- kamna na pevná paliva	500	200
	- kamna na dřevo	500	200
	- krby na dřevo	800	200
Na kapalná paliva	- zásobníkový ohřívač vody na topnou naftu	300	200
	- kamna s odpařovacím hořákem a s odtahovým hrdlem	500	100
	- kamna s varnou plotnou na topnou naftu	750	100
Na plynná paliva	- sporák (včetně kombinovaného "plynné palivo-elektřina")	750 750	10 10
	- vestavné varné jednotky (včetně kombinovaných "plynné palivo-elektřina")	50	10
	- samostatná pečící trouba	500	50
	- rožeň (gril)		
Některé další typy spotřebičů	- průtokové ohřívače	50	10
	- topidla	500	100
	- žehlič s topným systémem	100	50
	- průtokový teplovodní kotel	50	10
	- chladnička	50	10
	- pračka s ohřívacím systémem	200	100
	- teplovodní kotel do 50 Kw	300	100
	- akumulační kamna	500	100
	- průtokové ohřívače vody	50	10
	- elektrické spotřebiče, které nejsou konstruovány tak, aby mohly stát přímo u hořlavých hmot například otopná tělesa s náplní teplo-nosná látka - olej, přímotopné konvektory, teplovzdušné ventilátory)	500	100

Užívejte výhradně topiva pro dané topidlo určené. Kamna na pevná paliva nezapalujte pomocí vysoce hořlavých látek (např. benzínu) a netopte v nich např. odpady, plasty apod. Neumísťujte do blízkosti topidel žádné hořlavé látky - žhavé částice odlétající z topidla mohou velice snadno zapálit dřevo či papír uskladněný v blízkosti kamen.

Pokud topíte v kamnech na pevná paliva, odkládejte popel do popelnic nebo jiných nádob z kovu – žhavý popel v plastových nádobách na odpad a kontejnerech bývá často příčinou požáru. Je důležité kontrolovat i skladování paliva a to hlavně uhlí i zbytků dřevní hmoty např. pilin a kůry, kde hrozí nebezpečí samovznícení. Proces samovznícení uhlí podporuje skladování ve větších hromadách (u uhelen rodinných domků je kritická hranice 1,5 m výšky), dále vlhkost, nestejnoměrná zrnitost a přítomnost zbytků dřeva a pilin. Skladovací plocha musí být před naskladněním řádně vyčištěna a nenavlhlá. Stěny uhelny řádně omítnuté, protože např. cihlová drť prokazatelně urychluje proces samovznícení.

Uhlí skladujte odděleně od ostatních paliv a vždy zvlášť novou navážku od staré. V jeho blízkosti zamezte umístění zdrojů tepla – rozvody trubek od topení, páry nebo teplé vody. Pozor na zatékání vody do uskladněného paliva. Při naskladnění nově dovezeného paliva kontrolujte, zda nedochází k nárůstu teploty. Kontroly by měly probíhat u nově dovezeného paliva každý den,

později v týdenních intervalech. Samovznícení se projeví vytvářením vodní páry, dýmu nebo zvýšením teploty. Při prvním zpozorování zvyšující se teploty proveďte ochlazení uhlí přeházením nebo přenesením na volné místo, kde se rozestře do vrstvy vysoké 0,25 – 0,5 m a nechá vychladnout.

Často se zapomíná na infrazářiče (především v koupelnách), akumulační kamna a olejové nebo elektrické přenosné radiátory (přímotopy). I ty by měly být schváleny k uvedení na trh v České republice, mít průvodní dokumentací výrobce v českém jazyce s návodem na bezpečné používání včetně bezpečné vzdálenosti spotřebiče od povrchů stavebních konstrukcí a zařizovacích předmětů z hořlavých hmot.

3.2. Kuchyně

Je paradoxně snad nejnebezpečnějším místem v bytě. Kromě největšího počtu domácích spotřebičů se zde provádí také nejvíce činností, které mohou vést k požáru.

Vaření, pečení, fritování vyžaduje vždy stálý dohled. Při vznícení potravin, zejména tuků, hrozí nebezpečí přenesení ohně mimo nádobu a vzniku požáru. Nejčastěji dochází k požárům z důvodů závad na zařízeních nebo nesprávně nastavené teplotní hranicí; použitím nevhodných, starých nebo znečištěných olejů s nízkým bodem vzplanutí anebo z důvodu malého množstvím oleje v lázni. K požárům a zraněním obsluhy dochází rozstříknutím hořících olejů a tuků v důsledku nesprávného hašení (případně použitím nevhodného hasicího přístroje).

Dbejte na pravidelnou údržbu i odsavačů par a vzduchotechnických výústků a odstraňujte usazené nečistoty a prach.

Toustovače, rychlovarné konvice, žehličky apod. vždy po skončení práce odpojte ze zásuvky.

Soupravy na fondy, grily, lávové kameny apod. lze používat jen dle příkazů a pokynů výrobce (tedy třeba i na balkoně, pokud to umožní návod).

3.3. Svítidla

Také žárovky jsou spotřebiče a mnohdy velmi nebezpečné. Při svícení žárovka vyvíjí značné množství tepla, které je přes baňku žárovky vyzařováno do okolí, proto musí být dostatečně ochlazována okolním vzduchem. Dbejte na to, aby baňka žárovky nebyla zakryta textilií nebo nepřišla do styku s jinou hořlavou látkou. Tato zdánlivá banalita byla již příčinou mnoha tragických úmrtí, především malých dětí!

Od příliš silné žárovky může dojít k zapálení stínítka a následně k požáru celého bytu

Výjimkou nejsou ani zářivky, kde zkrat kondenzátoru způsobuje nejprve její blikání, které postupně narůstá až posléze dochází k černání skla zářivky. Toto černání je způsobeno vnitřním očazením trubice zářivky od již doutnající části kondenzátoru. Proto zpozorujete-li tyto příznaky, je na čase zářivku vyměnit.

3.4. Rozmrazování potrubí, chladničky, mrazničky

Při potřebě rychlého rozmrazení vodovodních potrubí a armatur, potrubí ústředního topení apod. nikdy nepoužívejte otevřený plamen. Nejvhodnější a nejbezpečnější je zamrzlé potrubí, armaturu, či další předmět polévat horkou vodou, nebo nám pomůže horká pára. Lze doporučit i elektrické rozmrazování, při kterém se používají speciální rozmrazovací transformátory. Smí se použít jen na kovová potrubí, kde nejsou jednotlivé části izolačně oddělené. Tuto činnost však již smí provádět jen poučená osoba. Další osoba by měla sledovat, nedochází-li k nadměrnému oteplování potrubí, především tam, kde nemáme jistotu, že se nedotýká hořlavých částí objektu, či zda není izolováno hořlavým materiálem.

Požár bytu od technické závady ledničky

Rozmrazování chladničky a mrazničky se nesmí provádět otevřeným plamenem nebo umístěním tepelného spotřebiče do vnitřku (fény apod.). Bezpečného a zároveň rychlého účinku dosáhnete umístěním nádoby s horkou vodou a jejím častým vyměňováním. Každý jistě hlídá čistotu a hygienu vnitřního prostoru těchto spotřebičů, ale zapomíná se na zadní stěnu ledničky. Tam dochází k zachytávání prachu a mastných nečistot na rozvodných mřížkách. Je potřeba je také udržovat v čistotě, aby se nestaly místem vzniku požáru (při dlouhodobém přehřívání, zapadnutí nedopalku, zalétnutí jiskry). Nezapomeňte před rozmrazováním nebo mytím vypnout ze zásuvky!

3.5. Vánoční a jiné svátky, pyrotechnika

Vánoční stromek se svíčkami nebo prskavkami umístěte v bezpečné vzdálenosti od hořlavých předmětů, záclon, nábytku apod. Vždy jej dobře zajistěte proti samovolnému převrácení nebo převržení průvanem či dotykem při průchodu kolem něj. Používáte-li elektrické svíčky, kupujte pouze značkové výrobky - budete mít větší jistotu, že nedojde k požáru od elektrické instalace.

Adventní věnec - důležitý je výběr věnce a svíček. Vždy jej ještě podložte nehořlavou podložkou (postačí i talíř). Nikdy ho nenechte zapálený bez dozoru. Neopusťte místnost, dokud se nepřesvědčíte, že jste svíčky správně uhasili a nedoutná jehličí a výzdoba.

Od adventních věnců vyhořelo již mnoho bytů

Zábavní pyrotechniku skladujte tak, aby nebyla v dosahu dětí a na místech, kde může dojít k její iniciaci. Pyrotechniku odpalujte dle návodu a pouze venku, ne v bytě. Volte především volné prostranství, aby nemohla „rachejtle“ zalétnout na střechu nebo oknem do objektů, kde by způsobila požár. Pokud chcete mít větší ohňostroj, svěřte jeho uspořádání odborníkům.

3.6. Svíčky, otevřený oheň

Módní oblíbenou záležitostí je zapalovat ve všech možných částech bytu svíčky, aromalampičky, vonné tyčinky apod. Především chceme upozornit, že i tyto předměty mají stanovené podmínky bezpečného použití, které musí být přiloženy k výrobku. Mějte však na paměti, že žádný otevřený oheň nesmíte nechat bez dozoru. Svíčky (i značkové svíčky ve skle) podkládejte talířkem. Věnujte pozornost možnosti kontaktu plamene s textiliemi (např. při průvanu).

O neštěstích způsobených kuřáky bylo mnohokrát psáno, přesto způsobují každoročně velké množství požárů. Nejsmutnější je, že špatně uhašená nebo odložená cigareta může dohořet spolu s kuřákem, ale i spolubydlícím nekuřákem.

3.7. Kutilství, úpravy bytu

Každý, kdo pěstuje svého „koníčka“ by měl mít na zřeteli, čeho by se měl vyvarovat a co naopak z hlediska požární bezpečnosti dodržet. Nejvíce se tyto požadavky týkají všech prací s hořlavými kapalinami, lehce vznětlivými látkami, speciálním nářadím (např. letlampami apod.).

Každý chceme, aby náš byt byl útulný a komfortní. Široká škála nabídek jednotlivých bytových prvků, doplňků a dekoratérských materiálů nám umožňuje realizovat své osobité představy o bydlení poměrně levně a svépomocí. Největší rizika při těchto činnostech, jako je lepení podlahových krytin a tepelně izolačních obkladů nebo podhledů, lakování, atd., představuje práce s hořlavými kapalinami a plyny (např. propan-butanové hořáky), ředidly, lepidly, odmašťovadly apod.

Nejobecnějším pravidlem je zabránit možnému samovznícení (ukládáním odpadu a potřísněných látek odděleně do nehořlavých nádob), řádně větrat, případně se vybavit hasicím přístrojem. Vždy je nutné zajistit hořlavý materiál před možným stykem s otevřeným plamenem a při práci nekouřit.

Takto vypadá byt po požáru způsobeném nedbalostí při kouření

Byt zničený tlakovou vlnou po výbuchu toluenových par při lepení podlahové krytiny

4. Několik rad „požární první pomoci“

Přes veškerou péči, opatrnost a snahu se může stát, že dojde k následujícím událostem. Pokud dokážete zachovat rozvahu, vybavit si naše instrukce, můžete určitě zmírnit následky a možná odvrátit katastrofu.

Vzplane olej nebo tuk při smažení: ihned vypněte ohřívání, zamezte přístupu vzduchu přiklopením pokličkou nebo jiným nehořlavým předmětem (např. plechem na pečení). Nikdy nehaste litím vody! Došlo by k prudkému rozstříknutí hořící kapaliny a možnosti rozšíření požáru na další předměty, případně vážnému poranění osob v okolí. Téměř ve všech evropských státech preferují protipožární předpisy pro domácí provoz s fritovacím a pečícím zařízením použití hasicích dek a hasicích přístrojů s oxidem uhličitým pro hašení požárů jedlých tuků.

Rozpálené varné nádoby, žehličku odkládejte jen na nehořlavé, tepelně odizolované podložky.

Začne doutnat nebo přímo plamenně hořet elektrospotřebič: vypněte ze zásuvky, uhaste vhodným hasicí přístrojem (nikoli vodním nebo vodou). V krajním případě můžete též udusit plameny, tj. omezit přístup kyslíku přehozením nejlépe nehořlavé textilie (dnes jsou k dostání roušky, chňapky apod.). Postačí vlněná deka, ne syntetické textilie!

Přehřívá se elektro zásuvka nebo cítíte kouř elektrorozvodu: vypněte příslušný hlavní vypínač a přivolejte odborníka;

S již hořícím předmětem neběhejte po bytě!

Nezapomeňte, že jste povinni každý požár bezodkladně ohlásit příslušnému HZS, případně též majiteli. Je to též podmínkou pro možnost uplatnění náhrady škody příslušnou pojišťovnou!

5. Závěrečná doporučení

Denně jsme televizí, rozhlasem a tiskem informováni o všech možných neštěstích a katastrofách. S touto informací už ale dále nepracujeme. Nepřipouštíme si, že příště to můžeme být právě my, kdo ztratí domov, svého blízkého… Všechny takové zprávy bychom měli chápat také jako varování a upozornění, že je potřeba něco preventivně dělat. Aktivně proti požárům a jejich vzniku bojovat. Cest je mnoho a nejsou nijak přemrštěně finančně nákladné. Obzvlášť v porovnání s tím, co jsme v jiných případech ochotni za „nadstandard“ vydat. Nastíníme zde základní oblasti, kde opravdu záleží jen na nás:

5.1. Vybavovat příbytky

jednoduchým zařízením k rychlému zjištění vzniklého požáru; jedná se zejména o autonomní hlásiče, které lze běžně koupit za několik set korun a které nás zvukovým signálem upozorní na vznik požáru již v jeho počáteční fázi a zabrání tak např. častým případům úmrtí v důsledku otravy zplodinami hoření ve spánku.

prostředky pro hašení; může se jednat o běžně dostupné prostředky v podobě běžných přenosných hasicích přístrojů nebo v podobě hasicích sprejů, ale i např. o hasicí roušky s jejichž použitím zamezíme přístupu vzduchu k plamenům a dojde k uhasnutí ohně.

zařizovacími předměty s lepšími požárně bezpečnostními vlastnostmi; většina zařizovacích předmětů, jako jsou koberce, záclony, matrace v postelích, čalouněný nábytek a další, obsahuje umělohmotná vlákna s různým stupněm hořlavosti. V současné době je na trhu celá řada výrobků se sníženou hořlavostí nebo se samozhášivou úpravou, které zásadním způsobem snižují nebezpečí vzniku a šíření požáru. Běžné jsou dnes také „inteligentní spotřebiče“ se spořiči energie a autonomním vypínáním (např. žehličky), když se s nimi delší dobu nepracuje.

5.2. Co udělat, když budete na delší dobu opouštět byt?

Když na delší dobu opouštíte byt, zkontrolujte, zda jsou vypnuty všechny tepelné spotřebiče, zda nezůstal zapnutý sporák nebo žehlička. Po zkušenostech s neštěstími způsobenými bleskem, doporučujeme odpojit od sítě a antény také televizní a radiové přijímače, hi-fi soupravy, apod. I v tzv. klidovém stavu může dojít k technické závadě a vzniku požáru. Při odchodu zhasněte všechna světla. Zavřete všechna okna i když bydlíte ve vyšších patrech. Prudký déšť může způsobit škody nejen uvnitř vašeho bytu, ale může dojít k protečení vody k sousedům pod vámi. Prudký poryv větru může způsobit i rozbití skla v okně a padající střepy mohou zranit někoho před domem. Pro případ, že by došlo například k prasknutí vodovodní nebo odpadní trubky, je vždy dobré domluvit se s někým ze sousedů a nechat u nich rezervní klíče. Hasiči se dostanou všude, ale oprava dveří také není zadarmo.

5.3. Jak se zachovat, hoří-li u Vás doma

I tyto zásady jsou součástí preventivních opatření, protože je potřeba se je naučit, natrénovat, aktivně se připravit.

- V případě zjištění požáru nebo hustého dýmu na chodbě okamžitě volejte tel.číslo 150 nebo 112.
- Při pohybu v zakouřené místnosti se držte u země (na kolenou), dým se drží nad zemí. Dýchejte přes kapesník, tričko, pyžamo nebo ručník nejlépe vlhký.
- Neotvírejte prudce dveře! Vždy nejprve opatrně vyzkoušejte, zda klika nebo povrch dveří není horký. Signalizovalo by to, že z druhé strany je již požár plněn rozvinutý.
- Při požáru Vašeho bytu se snažte opustit okamžitě byt směrem na chodbu. Zavřete za sebou dveře - zamezíte zakouření chodby a možnému ohrožení ostatních nájemníků.
- Nikdy se pro nic nevracejte (oheň pří znovuotevření dveří získá na intenzitě).
- Naučte sebe a své děti formou hry opustit byt nebo dům co nejkratší cestou. Zavažte si oči a z postele se snažte opustit zamčený byt co nejrychleji po kolenou (forma hry), takto zkuste i balkon. Mějte domluvené pevné místo schůzky pro případ rozdělení rodiny.
- Při silném zakouření neriskujte nikdy průchod chodbou, viditelnost je nulová a je znesnadněná orientace. Nemůžete-li již uniknout do bezpečí na volné prostranství, snažte se na sebe upozornit křikem z okna nebo máváním kusem látky, tričkem apod.

Své příbytky chránili lidé před požáry odpradávna. Úroveň zajištění odpovídala vždy znalostem a kulturní vyspělosti společnosti. V současnosti se řídí celou řadou právních a technických předpisů. Proto se se vším, s čím si nebudete v souvislosti s požární bezpečností vědět rady, nerozpakujte obrátit na pracovníky odborů prevence hasičských záchranných sborů krajů nebo oddělení prevence jejich územních odborů, kde vám poradí, jak v které záležitosti dále postupovat. Přehled a kontakty těchto pracovišť naleznete na internetové adrese www.hzscr.cz. Na této adrese je rovněž i celá řada dotazů a odpovědí, které mohou vlastníkům, provozovatelům i nájemcům pomoci orientovat se v oblasti požární ochrany ke zvýšení bezpečnosti své i svého okolí.

Doufáme, že se nám podařilo vybrat opravdu ty nejtypičtější oblasti a přejeme všem, aby tato brožurka skutečně preventivně působila, pomohla snížit počet požárů v domácnostech a naplnila tak cíl autorů – aby se všichni cítili DOMA BEZPEČNĚ.

SEZNAM POUŽITÝCH ZÁKLADNÍCH SOUVISEJÍCÍCH PRÁVNÍCH A TECHNICKÝCH PŘEDPISŮ

- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (v textu jen „zákon o PO“)
- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu ve znění pozdějších předpisů (v textu jen stavební zákon)
- zákon č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění
- vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)
- vyhláška č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb (v textu jen vyhláška o technických podmínkách požární ochrany staveb)
- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (v textu jen občanský zákoník)
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (v textu jen obchodní zákoník)
- zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 111/1981 Sb., o čištění komínů
- ČSN 01 8013 Požární tabulky
- ČSN EN 1838 Náhradní zdroje
- ČSN ISO 3864 Bezpečnostní barvy a značky
- ČSN 73 4201 Komíny a kouřovody – Navrhování, provádění a připojování spotřebičů paliv
- ČSN 73 0802 Požární bezpečnost staveb – Nevýrobní objekty
- ČSN 73 0804 Požární bezpečnost staveb – Výrobní objekty (garáže)
- ČSN 73 0810 Požární bezpečnost staveb – Společná ustanovení
- ČSN 73 0834 Požární bezpečnost staveb – Změny staveb
- ČSN 73 0833 Požární bezpečnost staveb – Budovy pro bydlení a ubytování
- ČSN 73 0873 Zdroje vody

POUŽITÉ ZKRATKY

EPS elektrická požární signalizace
EZS elektrické zabezpečovací systémy
HZS Hasičský záchranný sbor
IZS Integrovaný záchranný systém
MV-GŘ HZS ČR Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR
NP nadzemní podlaží
PO požární ochrana

POUŽITÉ FOTOGRAFIE

Archiv autorů a HZS hl.m. Prahy

KOMPLEXNÍ SLUŽBY PO A BOZP

- projekční činnost autorizovaných inženýrů
- protipožární ochrana veškerých typů stavebních konstrukcí
- dodávka a montáž protipožárních systémů pro provedení protipožárních ucpávek, prostupů a přepážek
- dodávka a montáž zařízení pro odvod tepla a kouře

- zpracování kompletní dokumentace požární ochrany
- školení a odborná příprava v oblasti požární ochrany
- dodávka, montáž, oprava a plnění hasicích přístrojů schválených pro použití v ČR
- plnění a pronájem tlakových lahví CO_2 pro technické a potravinářské použití

- dodávky veškerého hasičského sortimentu
- výroba funkčního oblečení LUING PYREX Ag s antibakteriálním účinkem
- dodávky certifikovaných pěnotvorných hasiv, hasicích prášků
- dodávky hydraulického vyprošťovacího zařízení WEBER-HYDRAULIK

Obchodní uskupení LUING PYREX Group vlastní
ISO 9001:2001, ISO 14001:2005, ISO - OHSAS 18001:1999

luing VŠE PROTI OHNI

Pyrex spol. s r.o.

LUING PYREX spol. s r.o.

Kontaktní informace:
Nádražní 187,702 00 Ostrava-Přívoz, tel.: +420 595 134 300, fax: +420 596 136 119
e-mail: velkosklad@luingpyrex.cz, www.luingpyrex.cz

DEVA®
your smart solution
NQP
HAIX
GORE-TEX
zásahové obleky
FIREMAN, TIGER
pracovní stejnokroje
Bavlna, PES/ba, Nomex®
spodní prádlo
Nomex®, FUN-COM, Grey
zásahové rukavice
PROFILINE, JUBA®
obuv HAIX®
s GORE-TEX® membránou
přilby
GALLET, SCHUBERTH
ochranné oděvy pro průmysl
RAFINÉR, ENERGETIK
DEVA F-M. s.r.o.
Collo-louky 2140, 738 02 Frýdek-Místek
www.deva-fm.cz, e-mail: deva@deva-fm.cz
výrobce ochranných oděvů

- mobilní požární technika
- požární armatury a příslušenství

THT, s.r.o.
Starohradská 316
572 01 Polička
tel:461 755 111
fax:461 725 370
e-mail: tht@tht.cz
www.tht.cz

Výzbrojna požární ochrany, a.s.

Největší síť prodejen s hasičskou technikou, výstrojí a výzbrojí

Lepší když vás budí

než

Připravili jsme pro Vás řešení ...

www.VYZBROJNA.cz

Požáry v domácnostech za posledních pět let způsobily škody za 1 400 000 000 Kč korun, to znamená, že každý den nám shoří majetek za více než 777 000 korun. Je tedy hlásič opravdu luxus ?

Pro pár korun můžete přijít o všechno ...

Pro města a obce máme připravenou kompletní výstroj a výzbroj pro hasiče i vypracovanou metodickou podporu pro činnost JSDH podle posledních zákonů a vyhlášek.

Česká asociace hasičských důstojníků

2008

Publikace byla vydána za přispění MVČR.